

Egy dolog azonban kétségtelen: a nevelésen való elmélkedésnek az az iránya, amely a kolozsvári egyetemen a „személyiség pedagógiájá”-ban alakult ki és nyert végleges formát, még ma is eleven erővel élő és hatásában állandóan termékeny hagyománya a magyar nevelői gondolkodásnak.

Ennek a nemes kultúrpolitikai és nevelésügyi hagyománynak őrzője és ápolója volt és marad továbbra is Karunk pedagógiai tanszéke, s így büszke örömmel tölt el bennünket az a tudat, hogy hódoló köszöntésünkben tulajdonképpen a jobb magyar jövődőt szolgáló tudományos szellem mélyseges és elszakíthatatlan közössége jut kifejezésre.

A pécsi tankerület iskolafelügyelőinek értekezlete. Pécs, máj. 29. Zavodszky Lęvente dr. tanker. kir. főigazgató 2 napos értekezletre hívta össze tankerülete királyi tanfelügyelőit és körzeti iskolafelügyelőit. Az értekezleten nagyfontosságú nevelési kérdések kerültek szóba és ezért résztvett azon a kultuszminiszter képviselője, Kósa Kálmán dr. miniszteri tanácsos is, aki az értekezleten mindvégig jelen volt. Az első nap előadói vitéz Széký Pal pőspöki tanítóképzőintézeti és Masszi Ferenc gyakorlógimnáziumi tanár voltak. Ezt a két előadást végighallgatták a pécsi középiskolai és szakiskolai tanulmányi felügyelők is.

A tanker. kir. főigazgató megnyitója után vitéz Széký Pal értékes előadásában rámutatott arra, hogy az emberiség nyugodt fejlődésének menetét katasztrófák szakítják meg, amelyek gyökeres társadalmi és gazdasági átalakulásokat hoznak. Az új viszonyokhoz alkalmazkodnia kell minden embernek. Erre az alkalmazkodásra a nevelés képesít. A neveléstudomány nem lehet szigorúan megmerevedett rendszer, ha-

nem állandóan változó fogalmak, elvek, ezek megvalósításához szükséges eszközök és eljárási módok rugalmas sorozata. Az iskola feladata korábban az értelem fejlesztése, ismerethalmaz nyújtása; ma az érzelmi és akarati élet művelése, az erkölcsi jellem kialakítása. Az iskolaszervezet régebben tételes rendelkezésekkel szabályozott zárt intézet passzív tanulókkal; ma munkaközösség, aktív és produktív gyermekekkel. Az eljárási mód régebben tömeghatás: ma személyrehatás. Ezek a felfogásbeli változások hozták létre a mai pedagógiai irányzatok közül a személyiség pedagógiáját, a morálpedagógiát, a pedagógiai naturalizmust megvalósítani igyekvő reform- és szabadlevegős iskolákat, az alkotótevékenységre alapozott munkaiskolát és mindezek hatásának eredőjeképpen a kísérlet pedagógiát.

A rendkívül nagy tetszéssel fogadott előadás után Masszi Ferenc mélyenjáró és gondolatokban gazdag előadásában az iskolai nevelés közös vonásait ismertette. A nemzet életének jövőjét kereső szemmel válogatta össze azokat a közös szempontokat, amelyek minden iskolának nevelését irányítják: a vallás-erkölcsös nevelés értékeit, a nemzetismeret jelentőségét, az általános és nemzeti műveltség viszonyát, az iskolai nevelés kultúrát adó és építő munkáját. Rámutatott azután az egyes iskolatípusok öncélúságának helyes értelmezésére, az egyoldalúság elkerülésére és a gyermek felé fordult nevelés gyakorlati következményeire. Az iskolai nevelés munkája azonban csak úgy lehet eredményes, ha azt bizalom kíséri. Ezt a bizalmat sürgette az előadó nemcsak a nevelő munkához, hanem azon értékekhez és emberideálhoz is, amelyet a mai nevelés igaznak és elérhetőnek tart.

A második napon Balázs Ferenc pécsi körzeti iskolafelügyelő beszámolt

azokról a tapasztalatokról, amelyeket a tankerület körzeti iskolafelügyelői munkájuk első két esztendejében szereztek.

Angyal János tanügyi titkár, főigazgatói szakelőadó azt fejtette, hogy a körzeti iskolafelügyelőknek nagy nehézségekkel kell megküzdeniök hivatásuk betöltésében. Ennek a tudatában hívta össze a hatóság ezt az értekezletet, melynek feladata éppen azért az, hogy erőt, segítséget szolgáltatson az iskolák életének irányítói számára nagy és felelősségteljes munkájukban. Majd az iskolafelügyelet intenzívebbé tételére irányuló gyakorlati tanácsokat és útbaigazításokat adott a hallgatóságnak.

Többek hozzászólása után felszólalt az értekezleten Kósa Kálmán dr. miniszteri tanácsos is. Hangsúlyozta, hogy mindig boldognak érzi magát, valahányszor a magyar tanítói kar reprezentánsaival állhat szemben. Megnyugvással állapította meg, hogy a körzeti iskolafelügyelői intézményt és annak életrealitását a gyakorlat teljes mértékben igazolta. Tisztában van azzal, — mondotta tovább, — hogy a mai körzeti iskolafelügyelők voltaképpen úttörőmunkát végeznek és ez a legfőbb oka annak, hogy munkájuk rendkívül nehéz, de merítésnek biztatást abból, hogy mindenkor számíthatnak a kultuszminisztérium megértő támogatására.

A kultuszminiszter képviselőjének nagy lelkesedéssel fogadott felszólalása után Závodszy Levente dr. tanker. kir. főigazgató zárószavai következtek. Megköszönte Kósa Kálmán dr. miniszteri tanácsosnak az értekezleten való megjelenését és azt a megértő támogatást, amellyel lehetővé tette ennek a rendkívül tanulságos értekezletnek megtartását. Az ország határán fekvő pécsi tankerület nemzetnevelőinek hivatását az őrtálló katonák nemzeivédő feladatához hasonlította, a megjelenteket további lelkes munkára buzdította és ez-

zel az értekezlet emelkedett hangulatban véget ért.

A mennyiségtani dolgozatok. Az utóbbi évek pedagógiai irodalma kétségkívül megdöbbentően gazdag. A megjelenő közlemények száma oly nagy, hogy csak a figyelemmel kísérésük is szinte emberfeletti munka. És ez a széleskörű irodalom mégis feltűnően elhanyagolja a dolgozatírást. Ez az állítás kevésbé vonatkozik a nyelvi dolgozatokra, amikről gyakrabban jelennek meg közlemények, a mennyiségtani dolgozatirásról azonban legfeljebb elvi jelentőségű vitákról olvashat az ember. Még azokról is csak ritkán, hézagosan, mintha minden a legjobb, a legtökéletesebb lenne e téren. Pedig akadnak kifogásolható mozzanatai a mennyiségtani dolgozatírásnak, sőt lényeges hibák is mutatkoznak. Kilián Zoltán¹⁾ ezeket így foglalta össze:

„A tárgyi egység befejezése után íratott dolgozat legfeljebb csak arról adhat képet, mennyire élték bele magukat a tanulók a kérdéses egység mechanizmusába, de a kérdés lényegének, a logikai folyamat megértésének, a mennyiségbeli változás meglátásának megállapításához a dolgozat csak kevésbé adhat anyagot, mert a tanuló tudja, hogy pl. két hónapig mindig osztottak, tehát a dolgozat is csak az osztás köréből kerülhet ki s így minden gondolkodás nélkül nekivág a legutóbb tanult műveletnek. Az osztályozás szempontjából a dolgozatnak alig van jelentősége, mert még a legéberebb felügyelet mellett is le lehet lopni a szomszédról, de meg az osztályozás maga is egyre feleslegesebbé válik a modern tanításban. A zárthelyi dolgozat csalásra, hazudozásra szoktatja a tanulót, elfogódottá teszi a dolgozatírás külsősé-

¹⁾ L. Magyar Pedagógia. XXVIII. 145. lap.